

EUROPEES JAAR VAN HET INDUSTRIEEL EN TECHNISCH ERFGOED

1. De Industriële Revolutie startte in de 18de en begin 19de eeuw op het Europees continent en verbreidde zich van hieruit over alle werelddelen. Het was het begin van een globale economie, waarbij technieken, materialen, machines, kapitalen, maatschappelijke opvattingen alle grenzen overschreden.

Het industrieel en het technisch erfgoed zijn *een pan-Europees erfgoed*.

2. Enkele jaren geleden lanceerden verenigingen uit verschillende Europese landen, verenigd in E-FAITH (Europese Federatie van Verenigingen voor Industrieel en Technisch Erfgoed) de idee om samen in zoveel mogelijk landen in de loop van één jaar, tezelfdertijd, initiatieven te nemen en acties te lanceren om de waarde van dit erfgoed in de schijnwerpers te plaatsen. Op korte tijd zegden meer dan 150 verenigingen en instellingen uit 19 Europese landen hun steun aan het initiatief toe, en op tal van plaatsen - van Finland tot Andalusië - werden door vrijwilligers, verenigingen en instellingen de handen uit de mouwen gestoken. Deze campagne, die vanuit het werkveld ontstond, ontwikkelt zich van onderuit, bottom-up, in tegenstelling tot de meeste andere Europese campagnes die top-down tot stand kwamen. Het is aldus een voorbeeld van burgerinitiatief en van de kracht van de verenigingen. Het is ook een test die zal aantonen op welke wijze overheden en instellingen in de verschillende landen en regio's de inzet van verenigingen en vrijwilligers aanmoedigen, ernstig nemen en ondersteunen.

3. In maart 2013 vond de idee haar weerslag in een rapport en een resolutie goedgekeurd door de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa ¹: *"The Assembly calls for continuous encouragement of public involvement and volunteer work that generates awareness and appreciation of the value of the industrial heritage and contributes through grassroots initiatives to designating for protection, preserving and converting to new uses thousands of industrial heritage sites across Europe. In this respect, the Assembly supports the campaign of the European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage (E-FAITH) calling for a European Industrial Heritage Year in 2015."* Dit betekende een stroomversnelling in de beweging.

4. Sedert het ontstaan van de belangstelling voor het industrieel erfgoed, vanaf het midden van de jaren 1960 in Groot-Brittannië, nadien in andere landen, waren het steeds verenigingen en vrijwilligers die het voortouw namen. Zonder hun inzet zou vandaag een groot deel van dat erfgoed reeds reddeloos verloren zijn - en zou veel industrieel erfgoed ook vandaag nog steeds verloren gaan.

2015, Europees Jaar van het Industrieel en Technisch Erfgoed wordt daarom een eerbetoon aan de onbezoldigde en onbaatzuchtige inzet van zovelen, in verenigingsverband of individueel.

¹ Committee on Culture, Science, Education and Media: **Industrial heritage in Europe. Report** (Doc. 13134, 15 February 2013. Rapporteur: Ms Ismeta DERVOZ) - 8 March 2013. Dit rapport kan in het Engels en het Frans gedownload worden van de webpagina: <http://www.e-faith.org/home/?q=content/council-europe>

5. De belangrijkste doelstelling van E-FAITH is om in 2015 de contacten en samenwerking tussen verenigingen en vrijwilligers over de grenzen heen aan te moedigen. Samen kunnen deze inderdaad méér bereiken, mekaars werking in inzet ondersteunen, ideeën, ervaringen en expertise uitwisselen.

2015 moet daartoe een aanzet zijn, een eerste stap die verder loopt en een vervolg kent in de jaren nadien.

6. Wat/hoe kunt U bijdragen aan

2015 Europees Jaar van het Industrieel en Technisch Erfgoed

- * Elke gemeente bezit wel één of ander relict, gebouw of site die getuigt van het industrieel en technisch verleden van Vlaanderen, van de ‘wortels van Flanders Technology’ zoals het vroeger zo mooi heette.
 - U kunt met uw vereniging, buurtcomité, of met enkele vrienden een actie ondernemen **om dat erfgoed in de aandacht te zetten**, om er voor te zorgen dat het niet meer verloren gaat of dat het op één of andere wijze beschermd zou worden.
- * Een **verjaardag** is een mooi alibi om iets te vieren. Gebeurde er in jouw gemeente iets 100, 75, 50, 25,... jaar geleden inzake nijverheid en techniek. Een voorbeeld: in 2015 is het 75 jaar geleden dat onze grote ingenieur en bruggenbouwer Arthur Vierendeel overleed, bekend van de Vierendeel-ligger waarmee zoveel bruggen in de wereld en zelfs het WTC in New York ontworpen werd. Een ander voorbeeld: volgend jaar is het 40 jaar geleden dat in Vlaanderen het eerste industrieel monument wettelijk beschermd werd, de jeneverstokerij Stellingwerff-Theunissen in Hasselt
 - Help ons het [lijstje van verjaardagen](#), dat nu reeds op de website van E-FAITH prijkt aan te vullen met voor Vlaanderen relevante data. En probeer die dan volgend jaar op één of andere wijze te vieren
- * Tijdens de recente bijeenkomst van de coördinatoren van de European Heritage Days (bij ons de ‘**Open Monumentendag**’) werd het industrieel en technisch erfgoed als gezamenlijk thema en als Europese rode draad naar voor geschoven. Intussen zijn er reeds een twintigtal landen die het industrieel erfgoed als (één van de) thema(s) in september 2015 programmeren
 - Kijk na wat de mogelijkheden in jouw gemeente zijn, en zet het industrieel erfgoed prominent op het programma van volgende Open Monumentendag.
- * E-FAITH stimuleert de **verbroedering tussen verenigingen** van dezelfde aard en die zich voor een gelijkaardig industrieel erfgoed inzetten. Het gaat dan over verenigingen uit twee verschillende landen die mekaar ontmoeten, mekaar leren kennen, en zich onderling tot samenwerking verbinden - en waarvan bestuursleden en leden op termijn ware vrienden worden
 - Zoek in een ander Europees land een vereniging die ongeveer op dezelfde manier als de jouwe werkt en die min of meer de zelfde doelstellingen heeft. Leg het contact en kijk of het ‘klikt’. Wie weet wat daar nog uit voortspruit

De Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie is sedert 1989 verbreed met haar Catalaanse tegenhanger, en we kunnen maar besluiten dat het in de loop der jaren uitgroeide tot een héél grote win-win situatie. VVIA en E-FAITH kunnen je helpen bij het zoeken naar partners !

- * E-FAITH organiseert een aantal **grensoverschrijdende thematische stuurgroepen**. Via die weg wil men komen tot een gezamenlijke aanpak van een gemeenschappelijke problematiek, of tot samenwerking bij het oplijsten, behouden of ontsluiten van een specifiek type industrieel of technisch erfgoed.
- Je kunt je aansluiten bij één van de bestaande stuurgroepen, maar je kunt ook het initiatief nemen voor een nieuwe stuurgroep waarvan jouw organisatie de locomotief wordt
- Op dit ogenblik [zijn reeds volgende stuurgroepen actief](#):
- gevaarlijk industrieelerfgoed erfgoed' (vervuild of waarvan de werking niet in overeenstemming is met de wet- en regelgeving over arbeidsveiligheid en -hygiëne) - van deze stuurgroep is VVIA coördinator
 - fabrieksschoorstenen als symbolen en merktekens in het landschap - met acties ten voordele van fabrieksschoorstenen in mei en tijdens de Open Monumentendag 2015
 - behoud en herbestemming van havenkranen
 - een Europese campagne ten voordele van het behoud van wind-, water- en rosmolens (M³ - Mei Molen Maand, Mai Mois des Moulins, May Month of the Mills).
 - binnenvaartuigen en binnenvaart
 - "Enterprise Industrial Heritage" - hoe kan men op basis van traditie, traditionele technieken en erfgoed niche-bedrijfjes opstarten of in leven houden?
 - Public opinion - er worden partners gezocht om een onderzoek op Europese schaal te organiseren naar de houding van het publiek t.o.v. industrieel en technisch erfgoed
 - RESTOR Hydro - het opnieuw inschakelen van watermolens en waterkracht in de productie van 'blauwe' energie
 - ...

In alle landen wordt door vrijwilligers nu reeds hard gewerkt aan "2015 Campagne Industrieel en Technisch Erfgoed".

We roepen dan ook iedereen op medewerking te verlenen en bij te dragen tot het welslagen van hét jaar.

Verspreid de boodschap via uw wegen !!!

Indien U of uw vereniging ideeën heeft, in 2015 activiteiten plant, of samenwerking zoekt met gelijkgestemden uit een ander Europees land,

neem dan contact op met het Europees campagnesecretariaat:

E-FAITH - European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage
2015@e-faith.org

of via de website <http://www.industrialheritage2015.eu> (voorlopig enkel in het Engels, maar binnenkort worden vertalingen in andere talen, o.m. het Nederlands, toegevoegd)

of in Vlaanderen

de ***Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie***

vvia@vvia.be , website www.vvia.be - en [ook op Facebook](#)

OPEN MONUMENTENDAG VLAANDEREN
Zondag 13 september 2015

UITNODIGING

Doe mee aan Open Monumentendag 2015!

Hét **monumentenfeest** is op **zondag 13 september 2015** al aan zijn 27ste editie toe! Het recept van Open Monumentendag is bekend: op de 2de zondag van september stellen honderden monumenten in heel Vlaanderen gratis hun deuren open.

Open Monumentendag, ook voor jou!

Vanaf 2015 is **iedereen** die iets wenst te organiseren voor Open Monumentendag welkom. Is jouw statig herenhuis de moeite waard om te bezoeken, vertel je graag over jouw passie voor die oude schoenfabriek of wil je mensen dat unieke erfgoedlandschap laten ontdekken? **Meld je per mail aan bij Herita als organisator voor Open Monumentendag** en bouw samen met ons aan het grote monumentenfeest.

Schrijf je monument of activiteit in **vóór 17 mei** en geniet van extra promotie voor jouw Open Monumentendag.

Vind je die deadline te vroeg? Geen probleem. Via het open inschrijvingssysteem kan je **tot net voor Open Monumentendag nog activiteiten en monumenten toevoegen aan het programma**.

Geen thema, wel 6 categorieën

Vanaf 2015 werken we niet langer met een thema maar leggen we **accenten aan de hand van enkele categorieën**:

Verborgен pаrel: exclusief erfgoed, onbekend voor het grote publiek

Klassieker: bekende monumenten die stevast kunnen rekenen op een grote belangstelling

Vergeet-me-nietje: klein en onopvallend erfgoed, onbekend en soms ook onbemind

Herbestemming/Restauratie: onroerend erfgoed en de zorg ervoor met oog voor de toekomst

Voor families: kinderen zijn de erfgoedzorgers van morgen en ontdekken vandaag wat gebouwen van vroeger (kunnen) betekenen

Het Europees thema in 2015: de rode draad doorheen het Europese programma in 2015 is *industriel en technisch erfgoed*

Als lokale organisator bepaal je helemaal zelf rond welke categorie(ën) je werkt. Stel een programma samen op maat van jouw aanbod. Past jouw activiteit of openstelling niet meteen in een van deze 6 categorieën? Geen probleem. Zolang jouw activiteit of openstelling voldoet aan de basisvoorwaarden (gratis onroerend erfgoed op Open Monumentendag) wordt het opgenomen in het programma.

OPEN MONUMENTENDAG VLAANDEREN

Zondag 13 september 2015

Infosessies: schrijf je nu in!

Om je helemaal klaar te stomen voor deze vernieuwde Open Monumentendag organiseert Herita in de loop van **januari-februari** per provincie 3 infosessies. Dus ook bij jou in de buurt! Je komt er alles te weten over hoe we samen Open Monumentendag 2015 organiseren. **De infosessies zijn gratis, maar inschrijven is verplicht.**

Meer info vind je op onze website www.openmonumentendag.be

(website beschikbaar vanaf 25 november)

Vragen?

Herita vzw | Open Monumentendag Vlaanderen

Oude Beurs 27 | 2000 Antwerpen

T 03 212 29 55

E openmonumentendag@herita.be

Open Monumentendag is een initiatief van Herita in samenwerking met het agentschap Onroerend Erfgoed en VVSG

